1942 április 15, szombat. XVI. évfolyam, 16. szám.

CELLDÖMÖLKI HIRLAP

POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, gróf Széchenyi-utca 12. Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felelős szerkesztő: NAGY IMRE

Előfizetési ár: 1 évre 6, ½ évre 3, ¼ évre 1·50 P. Megjelenik minden szombaton.

Kőrösi Csoma Sándor

1842 április 11-én reggel ot órakor adta vissza nemes lelkét Teremiljének, a magyarság egyik legnagyobb büszkesége, az egész művelt világ-ideli elismert világhírű tudós, a japánok által szentnek tartott férfiú.

Háromszék megye egyik kis falucskáról indult el, hogy megkeresse a magyarság őshazáját. Célját ugyan nem érhette el, de közben olyan munkát végzett, ami alig képzelhető el. 12 évet bár-hol tult meg a Himalájától, 40 ezer líbeli szót hordott össze, 17 holt és élő nyelvet sajátíthatott el, magára hagyatva, senkitől nem támogatva, a saját erejére utalva, hihetetlen nélkülözések közepette. Akik a magyar haj szalmaszálat termesztett szerette felszínre hozni, vessenek egy pillantást Kőrösi Csoma Sándor életére, a gondolkozzanak el önfeláldozásán és rendíthetetlen kitartásán.

A magyarság ma változott viszonyok közt, változott módszerekkel keresi újra önmagát. Muliban, ősiségében, verben, lélekben, gondolkozásmódban, dalban, zenében, népszokásokban, irodalomban, a mindenben, ahol csak megállíthatók, idehozva és a magyar kulturál erő negyedévszázd elfogadt orosz területeken-egyszerű. Sok idegen szokás, gondolkozás ragadt ránk az elmúlt évtizedek hányavetisége miatt, de mégsem annyira vagyunk, hogy idegenek szemszögéből szemlélnünk, hogy mindenképpen egész magyarokká kell lennünk. S amikor látjuk legjobbjai nagy erőfeszítéseit az iránt, hogy ezt a feldolgozó magyarok szívébe adják, hogy minden irányítási a fajtánk kezébe adjanak, hogy ősiség és hagyomány élőiet teremtsenek, mely elsősorban a magyarnak szóli gyökeresen, akkor fokozott mértékben illenek Kőrösi Csoma Sándor Himalája utáni, Darjilingban tekvő sírjánál, a lélekben elmenjünk, hogy azt az élet, amelyet ő megjárt, a kelet felé vivő élet, ma újra járjuk.

Kelet felé kerüljünk honnan, a mi is hátrébb tartottunk keleti rokonainkhoz, akiknek meg fogjuk tudni a lényét, a mindenfogjuk elismerni. Nemcsak Magyarországnak a hivatottunk, de Keletre is, akinek jóllétét, S e felismerés, a az ebbéli tudó szétszórtságek valósága bizonyítja a legjobban, hogy hazánk nagy fiának, Kőrösi Csoma Sándornak áldozatos élete nem volt hiábavaló.

S ma, amikor magyar tudósok dolgoznak az orosz területeken -felszínelőnket kutatva, a hallják adatokat az ősmagyarság magas kulturális lényegéről, [illegible] Keletre, ők fajtánk szaggyűjtőhelyére áldásokat diadtak.

KERTMAGYARORSZÁG FELÉ

Ilyen címen jelent meg nemrég a magyar könyvpiacon egy nagy hatásfokot keltett könyv. Olyan dolgokról szól, melyeknek megszívlelése forradalmat jelentene a magyar gazdálkodásban és népünk élelmezésében, nem is szólva arról, hogy egyfelől Európa gyümölcsös kertje lehetnénk, sőt egyetlen kertországa, ennek minden elgondolható gazdaságával. S hogy ez mennyire nem álmod, hanem véres valóság, azt a sok-sok hiteles és pontos bizonyítás szóli könyvében lelhet az itt, Somogyi Imre, aki maga is mint egy elődásokkal szolgálja a célt, hogy gazdaságában meg is valósítja a több jövedelmet adó, észszerű kertgazdálkodást. De lássunk egy-két dolgot mi is.

Somogyi abból a tételből indul ki, hogy a szemlemelés addig jelent annyi-amennyi hasznot, amíg tart a világháború a mára talán még egy-két évig. Ha helyes áll a rend, megindulunk a gabonaszállításnak, a gabonatermelésre ismét más kedvezőt magyar kisbirtokos réteg tőkére fog venni, mert nem bírja olyan olcsón előállítani a gabonát mint a tengerentúli államok, akik már nem egyszer 6—7 P-s áron szállítottak a gabona-mélyrázásait. Ebben pedig benne van a tengeri és vasúti szállítás díja is, tehát valóban 2—3 P-s áron indják eladóilnai. A magyar kormányok pedig nem lesznek abban a helyzetben, hogy 15—20 P-ket fizessenek rá a gabonára, hogy a magyar kistermelő megtalálja számítását. Idézi néhai Teleki Pál miniszterelnökét, aki egyszer már világosan leszögezte a magyar kormány álláspontját ebben a kérdésben mondván: amíg a nyugati hábORÚ meg nem kezdődött, 36 millió pengőt fizettünk rá a burgonyatermésre. Amikor a gazdának 20 P-t fizettek a burgonyáért, hogy a termelésre rá ne fizessen, ugyanakkor csak 7—8 P-ért tudtak külföldön értékesíteni. Azon az áron, amennyibe a kanadai és argentinai búza európába szállítva kerül. — S akkor, amikor ilyen olcsó volt a külföldi gabona, mi idehaza drágábban ellátt a magunk termelte kenyeret mint külföldi, akinek innen szállítottuk a kenyérnek valót.

A gabonatermelés tehát nem jelent jövőt az ország népének. De mit termeljen akkor a magyar gazda? Erre felelni Somogyi Imrének művében. Olyat kell termelni, amit Európa más népei megtelelő mennyiségben nem termelhetnek: a szőlő termelésétől szem tiszteletben. Mindenben dús gyümölcs és zöldségfélékre. A vitamin-elméletek, és Szent-Györgyi professzor világhírű felfedezései igen nagy inkubátort adtak a magyar gyümölcsnek és zöldségnek. S a magyarban ezen az téren rejlik-e, hogy ma meg a bolgárok, hollandok, belgák és a dánok sokszáz-sokszáz jobb kertészek, mint mi magyarok, de egyszer ezt mi évek múlt behozhatjuk, másrészt a magyar éghajlat sokszáz jobban megfelel a kertgazdálkodásnak, mint azoknak. Ez az oka annak, hogy egyetlen ország kerti termelése és gyümölcse nem olyan gazdag vitaminokban, mint Magyarország és hogy más ezeket nem termelnek olyan gyümölcsöt és zöldséget, mint mi. Ez pedig hagyatékunk. Ezt a kincset ismerd el a magyar gyümölcsről és zöldségfélékről.

Például: Németország 1939-ig évszázadon szamszádpaprikát sem fogyasztott. De a vitamin elméletek hatására 1940-ben márcsak azért nem vitt napi 2+3 vagonnál több zöldpaprikát be a birodalomba, mert nem állott több a piacokon rendelkezésre. Ebben az esztendőben Németország rámutatott ahhoz hogy a kenyérnek, hogy ha csak Németország csak fogyasztani akarná minden arra alkalmas területen, akkor nem tudnák kielégíteni, ahhoz a hazai és a magyar paprikakészítményeknek adott. Pedig a belső fogyasztás is emelkedni fog, hiszen a vitaminokra népünknek éppen úgy szükége van, mint akármelyik más népnek, a népünk táplálkozása nagy hiányokat mutat ezen a téren. Ebben az esztendőben nem kell a termelőnek 15—20 paprikával menni a piacra, hanem [illegible] ezeréves termelőhely [illegible] a piacra termelvényeit, amely még ha olcsóbban kerül is forgalomba, hasonlíthatatlanul több jövedelmet fog biztosítani neki. Hiszen ott [illegible] az északi államok, ahol a gyümölcs és zöldségfélék elégtelensége miatt előálló beteg és shorbut, [illegible] szed, azzal [illegible] a fáldőrtet. S azok az államok éppen az éghajlat mostohasága miatt gyümölcsöt és zöldségfélét termelni alig tudnak a hosszú téli napokban, ha nem Magyarországból, az Magyarország valóban más az ilyen, amiket leírtunk eddig: *Kertmagyarország.*

Tanulmányszerűen a kertgazdálkodásra más térre nem mehet máról holnapra, hiszen előb meg kell tudni hol milyen talaj áll rendelkezésre s hogy ott abban a földben mit lehet a legeredményesebben termelni. Mindezen a sok-sok kérdésre — amire van megoldás — [illegible] nem lehettünk ki, az [illegible] könyv pontos válaszát ad a termelő [illegible] Ha pedig a [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

az ország hagyjon fel a gabonatermeléssel. Hanem arról, hogy a [illegible] kell tenniök a kertgazdálkodásban, amivel egyúttal az értékesítés is megoldódna, ennél is inkább, mert az olajos magvak termelése is csak a háborút kiséljére jelent jövőt delmet, [illegible] az csak, mint a gabonát: a [illegible] szükséglete szállítani.

Csak egy kis gondolatát érintettük a Kertmagyarországnak. De a valóság alapján beszélünk olyan dolgokról ideát, amit már kipróbáltak, s ami már bevált igen sok helyen. Gazdasági életünk legégetőbb kérdéseit tárgyalja igen érdekesen, s könyve azok érdeklődésére is számot tarthat, akiknek egyébként a kertgazdálkodás lehetősége nem adatott meg. A könyv, mely a magyar könyvkiadás egyik büszkesége (a budapesti „Magyar Élet Kiadóvállalat kiadása), mégiután kellett felfedezni, idézzük-meg néhány mondatát:

„A kusznszövés és általában a kusznagazdálkodás sokkal több munkaerőt igényel, mint a kóborlás termelés. De még ha lesz is más utunk, ha a kóborlás szemtermelésnél is meg tudunk állni a gazdasági világverseny ben, — ami álomnak is túlzás — még akkor is át kellene térni a kertgazdálkodásra, mert több magyar munkakezet foglalnánk. Egyetlen magyar munkának sem lenne szabad idegenben megélhetést keresnie, amíg [illegible] kodással nemcsak mezőgazdaságunk jövedelmét tudnánk a többszörösére emelni, de ha összerennyien dolgok is a Kárpátok medencéjében, akkor az immár túlsokan, ha kusznagazdálkodásra termelnek szinte bőrt veleméjvi a magyar földön.

Az új magyar gazdasági élethez nemcsak felkészülni kell, hanem meg kell azt megszolgálni. Az elzárkózásunk, a befelé fordulásunk, a minden újtól való irtózásunk eddig lehetett értelme, eddig lehetett sok esetben még hasznos is, de nincs értelme most és csak káros lehet a jövőben."

Pörge Dániel.

Az újabb fejlődés útján

Mozaikok Sárvár multjából

Irta: Buday László vezetőjegyző

VI.

1889-ben került a plébánia a mostani épületibe. A katolikus iskola első nyomaira 1833-ban bukkanunk. A régi iskola a jelenlegi óvoda épületében — amely akkor még földszintes — fujtette ki élősdes működését. 1857 ben magyar gyermekeket is nyert el a jelenlegi iskola.

Az evangélikus templom 1835 ben épült. A protestáns reszesszek az idő tájt a városban mintegy háromszáz lelket [illegible].

1760-ban Sárvárott még csak 4 zsidót találunk. 1848-ban Tribuz Ferenc polgármesterének idején számosan bejönnek a városba. Az első városi polgár Schwarz Józsefnek hívták, foglalkozása nádszövő ipargyár volt. A jelenlegi Udvardy-féle vendéglő és Sauber-féle ház szülőháza volt. Ez 1822 körül szűnt meg. Egy másik régi sirkert a Nádasdy utca, népies nevén Cigány utca végén terült el. A jelenlegi temetőbe 1822-ben kezdek temetkezni. A temető kápolnáit és-vele kapcsolatos kriptát Kranthauer György sárvári polgár építtette 1844-ben. A Gerbe család nyugvóhelyéül szolgáló kápolnát Tallschmidt György emelette.

Érdekes historiája van a Hegykőszig felé vezető útnak, amelynek még ma is akárhányszor csak „Hinyas"-nak nevezik. Ernesz István-ból fudjuk, hogy a Gyöngyösfő a Rábáig húzódó szakaszon — amint 5 frja — „régi időben egy kis mellékutcaféle volt itt gyalog ösvény." A kurucháború idején csak hírnevet fehkt volt ezen a dzsuhanyos Gyöngyösön, az Aranyos éren és a Rábán. Tölfés semmi, az át kiépítetlen. A Rábáfól a hegyig lomhalom homok akadályozta a forgalmat. Ernesz szerint farkas csakszakat lőtt, megádvontató-lónak kézbejüttével lehetett csak feldúzatni. 1785-ben a Gyöngyös bírói a Hegyenyig [illegible] vezetett. 1804-ig megkövezhetek a hídak és a mult század elején már csak 9 híd maradt meg. Az út az Aranyos ér hídjáig inljesen feltöltötték és ezt a fölkányt összekötötte a régi időben Hányásnak, amely most a Rákóczi utca szerepe.

A Szent Imre hegyen álló Kálvária-templomot a város építette 1800-ban.

Az 1867-es kiegyezést követőleg Sárvár polgársága — megértvén az a következő tisztségei voltak: jegyző pénztárnok, gazda, levélárnok, tűzigyári felügyelő, ellenőr és 32 képviselő. A polgármesteri hivatal alkalmazottai: egy hajdú, egy hadnagy és négy tizedes. Volt még ezenkeen felül lámpagyújtogató és két bakter, [illegible] [illegible] [illegible]

...s nevezték. Ő gondolkodott arról, hogy mindenütt ahol érdekelnéljük illatt, az ázsia sokszor idézett új magyar szellem maradéktalanul érvényesüljön, hogy ... beszélelés munka, termelés, belső rend, és ép szellem legyen az egész vonalon, hogy ne ismétlődhessenek meg a régháborús hiányok, hogy ... emlékként is fájó visszásságai: a spirituáncz, a félkilen nyerésznek és a dolgozók proletarizálása, az erőcisi és szellemi destrukció."

Kimagasló érdeme Bacsey Vilmosnak, hogy elsőnek ismerte fel a nagyvállalatokról az „üzemi tükör" fontosságát. Javaslatának eredményeként őt nevezték ki elsőnek „üzemi tükörré" Magyarországon. De ellenzői szélesen látókörére, hogy ... kerülte el figyelmét a felhuzódó anyagforrások legrejtettebb ... sem: ezt bizonyítja az annak ... éjelén általa üzembe helyezett Szénhidriadék Értékesítő Kft. is.

Figyelme kiterjedt szonban a gazdasági és szellemi élet mondhatni minden ágára. Mint a Középeurópai Gazdasági Bizottság (Mitteleuropäischer Wirtschafts-tag) egyik legtevékenyebb tagja, élénk kapcsolatokat tartott fenn bankok és a nőnet birodalom legtudósabb közgazdászaival. A „Földönduláa" cimű film megvalósításával az egész ország elismerését érdemelte ki.

FIGYELEM!

Már több alkalommal előfordult, hogy idegen állambeli polgári, vagy katonai repülőgép magyar területre leszállott, majd rövid illatértékoda után a polgári lakosság segítségével ismét felszállott, más esetben ez ... ra kivitott Légügyi Hatóság a külföldi légi jármű leszállásáról éresült volna. A polgári lakosság ilyen magatartása miatt könnyen előfordulhat, hogy a meg nem engedett helyen leszálló repülőgép, illetve külföldi polgári, vagy katonai légijármű az ország területéről tovább repül, vagy mielőtt az arra hivatott hatóság által megfelelő elárás alá vonatott volna és megállapíthatóvá lett volna, hogy tényleg ténytelen volt-e műszaki okokból leszállani, s volt-e engedélye Magyarország területére repülni. Ennek jövőbeli megakadályozása végett felhívjuk a lakosság figyelmét a következőkre:

1. Ha valaki (zsánitóldón, mezőn dolgozó) a közelében leszálló repülőgépet észlel, erről a leszállás helyének postos megjelölésével azonnal köteles értesíteni a legközelebbi csendőrőrsöt, vagy a községi jegyzőt ... a ...

2. A leszálló repülőgép utasaival szemben agyon udvarias magatartást kell tanusítani, azonban mindaddig, míg a csendőrség vagy falucsendőrség, vagy légügyi hivatal szervei a leszálló repülőgéphez ki nem érkeznek, a a további intézkedés nélkül elszállítani nem szabad, a repülőgép felszállását el ... szabad nem szabad. Természetes azonban, hogy szerencsétlenség esetén a sérült utasoknak segélyt kell nyújtani, s az égő gép oltásáról szóló gondoskodni kell.

3. Ha ... leszálláskor, illetve légi kitöltésre kijelölt helyen kívül leszállásról a községi elöljáróság értesíti, erről a legközelebbi csendőrőrsöt értesíti. Felszólítja a lakosság, hogy aki ily repülőgép felszállását a hatóság megérkezése előtt elősegíti, az ellen a büntető eljárást folyamatba teszik.

Végül a légi kitöltésre kijelölt helyen kívül leszálló légijárművek utasai vagy vezetője, amennyiben a magukkal hozott iratokat vagy anyagot megakarják szemelni vagy elégetni, ezt meg kell akadályozni.

KÉSZÍT
a legkényesebb igényeket is kielégítően kiadványszerű füzetes, valamint rektáron tart a Magyarországon és Kisantal... legtöbb kereskedőnél kapható

NYOMTATVÁNYOKAT

szonkivül bekeretezhető a könyv-, papír- és fémkereskedő szakmába vágó cikkek a

TURUL-NYOMDA
Telefon: 46.
CELLDÖMÖLKÖN.

IRODALOM

Ősz Iván.

A mindennapi élétben Mészáros Hugónak hívják, szombathelyi polgármester. Az elmult vasárnapon ünnepelte — ötven éves most — őről pályájának 35 éves évfordulóját s polgármesterségének első évfordulóját is akkorra esett. Szombathely irodalmi életének egyik főképviselője, s egyik igen jelentős alakja a vidéki magyar irodalomnak, vidéki irodalom alatt a legnemesebb értelemben vett irodalmat értve. Nemcsak mint költő jelentős, hanem mint a magyar faji öntudat bátor képviselőjének sokat köszönhet a szombathelyi szellemi élet is. A Celldömölki Hirlap ünnepükhez ... hálával, ha nem köszönhetné Mészáros Hugót, mint polgármestert, a Ősz Iván, mint írót és költőt. Alábbi versét a *Sorsunk* cimű folyóiratból idézzük:

Sóhajtás.

Óh, magyar ország,
Beláthatatlan égbolt!
A föld ősi ősz,
Bar szomorú volt, — szép volt.

Ős feléd tartok
Két ég már, mint a vándor.
Búcsúzom tőled.
Szivemben, óvoirnapot.

Mellettem már csak
Egy asszony jár, a bánat.
Sírsunk együtt
Minden leküldi égrát.

A messzeségből
Eső harangszó rezzenet.
Hallgatom a ...
Magamnak: ...

A fák alatt már
Öszikék csipelnek
Mahonap, jó Ég
Vége az élésnek.

KÖNYVEINK

Sinka István: Harminczevés vadalma

Valóban vadalmák, mégis szeretjük őket az ember. Azok közé az elbeszélések közé tartoznak, amiket épp olyan szeretettel olvasunk a magyarság, mint Mikszáth Jó palócait, vagy Gárdonyi időtlenné ... Mese és történet szépen tonódik egybe bennük; amikor mindegyike népünkről ad hírt, sokszor helyzetképet, néha csak egy-egy jelenetet, kalandot, s ami benne más, mint, az elég is arra, hogy néha megfeledkezünk magunkról, a teljesen átadjuk magunkat az írónak, aki nemcsak nagy költő, hanem kitűnő elbeszélő is. A novellák összegyűrt busszinek, hisz más ... szinű dalmai szerzőnek nincs, más ez is illőnek alapjait érinti. Létünket és népünket ugyanúgy. Aki szerzőt a jó és szép irodalmat, az meg fogja szeretni magának az újabb ... irodalom ... ...

A „Magyar Élet" kiadása. Sz.

Legyen világosság!

Szinészek a vádlottak padján... olvassuk egyik napilapban s a szinészek lábak, hogy a ... kedvezőt csakúgy vádolják a zsidó ... nagy mértékben. Kardy és Mezey próbálunk menekülni a biró kérdése elől, ki könyörtelenül olvassa a feljáróra a 2000 P, illetve az 500 P-s büntetést. S mind ez miért? *Mert ... ügyeiket és levelezéseiket*, adóbevallásukat még mindig zsidóval intézték. Zsidó közvetítőn számukra a szerepelhetőségüket még akkor is, amikor ez már egészen lehetetlenné volt. Ily fizetnek a magyar közönnek, hogy — ... Mezey ... zsidó ... kerülni ... jó szolgálatokat tett neki a zsidó ügynök! — ilyen feladatkörzi vezik maguk mellé a zsidó ügynököt. — De Bókay János egyik divatos és nem művészi, nem erkölcsi szempontból magasnivót nem képviselő szindarabgyártó is zsidó ügynökre bízta még a zsidótörvény illető rendelkezései után is darabjai vidéki szereplhetőségét. Igy állunk. S mit bizonyít az? Azt, hogy nem elég a kivégzett zsidóság ellen harcolni, nem elég alszámi törvényekkel bizonyos munkakörtől, nem elég még a zsidóellenes szó, hanem könyörtelenül kell harcolnunk a bennünk lévő zsidó szellemiség ellen is. A közönség, dédelgetett kedvencei — írók szinészek — így fizetnek azért, amiért a törvényhozás nagyobb élethelyeiséget biztosított nekik. Az ügyész aláirjon-e fel... — s a mi erkölcsi érzéknek az ügyésznek ad igazat. Kiss Ferenc ... ügyét pedig jól ismerjük, ha a ... legutóbbiszónak látszó magyarlétkozőn ellen is kimélyítés eljárás ...

Ingatlantulajdonosok figyelmébe!

Mindenek a földtulajdonosok, akiknek olyan ingatlanuk van, amely a telekkönyvben nem áll a nevükön, hogy azon ingatlant a telekkönyvi tulajdonos meg ne terhelhesse és ennek alapján bírói árverésen el ne adhassák, továbbá azok a volt telekkönyvi tulajdonosok, akik valamely ingatlant eladtak, elajándékoztak, vagy elcserélték, de a telekkönyvben az ingatlan még a nevükön áll és annak adóját meg ők fizetik, hogy az adóhátralék alól mentesíthető legyenek, bármely hat kedd napján a telekkönyvvel irodákon délelőtti, az érintettekhárára eltért idő alatt jelentsenek meg és ezekat a birtokváltozásokat jelentsék be, bejelentésüket a telekkönyvvel hivatal vezetője írásba foglalja és annak alapján a telekkönyvvel hatóság felszólítja, hogy intézkedni az iránt, hogy a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzésére végett az eljárás folyamatba tétessék.

A tényleges birtokosok az ingatlan átvezetésre vonatkozó irásokat hozzák magukkal. Ha a tényleges birtokosoknak szemléltés irásuk nincs és azon községben belőlük vannak alapján a földrészlet helyrajzi számát a községi elöljáróságtól tudja meg és azt közölje a telekkönyvvel hivatal vezetőjével, hogy a földrészlet betétjét könnyebben lehessen megállapítani.

Celldömölk község Elöljárósága.

Szerkesztői üzenet:

Sz. K. Egerallja. Röviden sorra kerülnek.

Dr. PLETNITS FERENC 1860—1942

Győr lobogóival jeget a hősök ünnepi szelő a közép-Dunántúlon. Elhalottát a szabadság boldogabb hazába a köszög és Kemenesalja egyik kimagasló és értékes egyénisége, Dr. Pletnits Ferenc ny. tkr. kormányfőtanácsos, az ügyvédi kar utolsója.

Dr. Pletnits Ferenc szombathelyi Vármegyei Közigazgatási Bíróság ülnöke, mint ... 82 éves korában rövid szenvedés után örök álomra hunyta le szemeit.

Dr. Pletnits Ferenc 1860-ban Győrváros szülötte, egyszerű, szegény családból. Kőszegen és Szombathelyen és Sopronban végezte, ahol már kitűnő tanulmányai felhívták szemeit az egy tehetségével. Egyetemi tanulmányait a budapesti Egyetemen végezte nagy szorgalommal. Celldömölkön 1884 ben telepedett le és ügyvédi irodát nyitott. Falusiságát vette a község első képviselőjének a lelkiére, s így rokonságba került Kemenesalja legrégibb és legelőbb csoportjával. E rokonság révén csak hamar ügyfélnek lett a vidék legnagyobb földbirtokosainak. Leikiismeretes pontossága és rátermettsége révén ügyvédi irodája erőszau felfuadult.

De ... a község, a tárás és vármegye életébe és annak egyik levékeny és jelentős oszlopa lett. A politikai élteben az ősz Tisza Kálmán, de különösen gr. Tisza István legbensőbb hívei és bizalmi köré tartozott, akivel az utolsó időkig ... ...

Szerintünk ... Pletnits ... az ő ... Celldömölk ... ő volt az, aki Celldömölk ... és a Kat. Elemi Népiskolák a megépítése is, mert ha ő nem szólott volna akkor a község ... most is egy pár szép közintézmény volna szegényebb.

A vármegye törvényhatósági bizottságának 30 év óta megszakítás nélkül volt levékeny és kimagasló egyénisége, a neki köszönhető sok értékes intézmény megvalósítása a vármegye életében. A politikai élteben a régi szabadelvű pártnak és a későbbi munkapártnak oszlopa és tekintélyes tagja. A honlelki szolgálatban is, mint olvasó pártfogó vissza... és dolgos tagja ... ...

Nagy tudása és politikai szerepszerűségének elismertetni a Kormányzó Úr Őfőméltósága az utolsó kitüntetésre ki kormányfőtanácsosnak. Ezután is folytatta ...

Korábban bár hete kötelezte ... hogy kipihenje magát és volt gyászos utolsó utáni ... körébe. Azonban a szomszédait határoztó, a nem engedte meg neki ezt az örömet, a Celldömölk ... Temetőjének. Két gyermeke, dr. Pletnits János, dr. Porkoláb Jánosné, dr. Porkoláb János szárdos budbíró-ügyvéd, ... ny. Ákoslaka ... ügyvéd, dr. Pletnits János, dr. Pintér Lajos szombathelyi ügyvéd és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Temetése vasárnap délután ½ 4 órakor lesz a celldömölki gyászházból.

az ország hasznot fel a gabonatermelésben. Hasonlóan arról, hogy a [illegible] szarvasi Szőlőoskola, amivel együtthatja az [illegible] az országszervezet, annál is inkább, mert az olajos magvak termelése is csak a háború idejére jelent jövőt delmet, ugyanúgy ezzel, mint a gabonával: a tengerentúli államok sötétzöld olcsóbban tudják szállítani.

Csak egy-két gondolatát érintettük a Kertmagyarországnak. De a valóság alapján beszéltünk olyan dolgokról ezek, amit már kipróbáltak, s ami már bevált igen sok helyen. Gazdasági életünk legégetőbb kérdéseit tárgyaltuk igen érthetően, s könyve azok érdeklődésére is számot tarthat, akiknek egyébként a hortgazdálkodás iskolázottsága nem adatott meg. A könyv, mely a magyar könyvkiadás egyik büszkesége (a budapesti Magyar Élet Kiadóvállalat kiadása), mellőzi kellett felülnézet. Idézzük-más néhány mondatát:

„A hasznaszavés és általában a haszongazdálkodás sokkal több munkaszkezet igényel, mint a' kulturjas termelés. De még ha lesz is más ennek, ha a kultúrtes szomszédaink [illegible] is meg tudunk állni a gazdasági versenyben, — ami álomnak is tűnik — még akkor is át kellene térni a kertgazdálkodásra, mert csak magyar munkakezet foglalkoztat. Egyelőre magyar munkáinknak csak lesz szabad idegenben megélhetni [illegible] Hasznagazdálkodással nemcsak mezőgazdaságunk jövedelmét tudnánk a többszörösére emelni, de ha összerenyien élnénk a Kárpátok medencéjében, akkor is lesznek falusiak, ha hasznagazdálkodásunk termelünk minden kerti veteményt a magyar földön.

Az új magyar gazdasági élete nemcsak falukásülni kell, hanem [illegible] kell azt megszülni. Az elárkóznunk, a befuléjordulásunk, a minden újtól való irtózásunk eddig lehetett értelme, eddig lehetett sok esetben még hasznos is, de nincs értelme most és csak káros lehet a jövőben."

Pörge Dániel.

Az újabb fejlődés útján

Mozaikok Sárvár multjából

Irta: Buday László vezetőjegyző

VI.

1889-ben került a plébánia a mostani épületébe. A kalotiban iskola első nyomaira 1833-ban bukkanunk. A régi iskola a jelenlegi óvoda épületében — amely akkor még földszintes — feltette ki álldásos működését. 1857 ben megnagyobbíttatik és nyerte el a jelenlegi kiterjedt.

Az anyakönyv kezdődik 1835 ben épült. A protestáns felekezetek ez idő tájt a vallásban mintegy háromszáz lelket számláltak.

1750-ben Sárváról még csak 4 zsidót találunk. 1848-ban Trifusz Ferenc polgármesterszége idején számosan bejönnek a városba. Az [illegible] Schwarz Józsefnek hívták, legtöbbjüknek szive [illegible], aki elszegényedett Kassán nevű iparosnak emelnie kázát zálogba vette. A zsidók eredetileg a Vármegyeházon telepedtek meg. Gettójuk kitelőhen vol a temetőjük és az iskolájuk is. Később a gettó elnagyám, illetve a városba költözés után is jó ideig a zsidó gyerekek a vármegyei iskolába jártak. Számuk a Vármegyeházon 1758-ban 30, 1781-ben 77, 1862-ben 81, 1840-ben 90 körül mozgott.

A város lélekszáma 1848 ban 3488, 1854-ben 1850 volt. A lakosság szinte ipszus. Érdekesebb iparágak: szikszabó, bábos, fazekas, mázas, gombkötő, saphás, szappanos, takács. A cíhek idejében, 1872 előtt Sárváról virágzó cíhhell élni folyt és a különböző mesterségek ezek [illegible] cíhekbe tömörülnek. A kovácsok, lakatosok, karosszérlakok 1467-ben kaptak cíhelevelüket, a csizmadiák cíhlevelüket 1495-ben való, a szabókat 1617-ben, a vargákat 1739 ben, a gombkötőket 1576-ben származik. Iparosaink mesterszámai [illegible] 1864-ben 41 volt.

„A város ügyeinek vezetésére, a belső ismertatására, az igazság kiszolgáltatására, valamint a város gazdasági ügyeinek intézésére — mint Ernets mondja — a városi bőröndig tőbb mint 500 esztendeje maga választja a polgármesterét." A polgármester mellett állott a 12 tagból álló tanács, amely üléseit évszázados hagyományokhoz híven, betanítottak, míg hozzá szombat délelőtt tartotta. A városnak 1864-ben a következő tisztségei voltak: jegyző pénztárnok, gazda, levéltárnok, ügyvéd, ügyvéd felügyelő, ellenőr és 32 képviselő. A polgármesteri hivatal alkalmazottai: egy hajdú, egy hadnagy és négy lizedes. Volt még egészen [illegible] lámpagyújtogató és két bakter, akik az éjszaka [illegible] [illegible] tisztek. Ebben volt abban az időben a soros éjjeliőr intézmény, amely csak az első világháború előtti években szűnt meg.

1857-ben vásárolta meg a város a Kis-utcai Schwarz Alajos-féle emeletes házat, kórház céljára.

A város régi temetője a Vármegyeházon a jelenlegi Udvardy-féle vendéglő és Szalber-féle ház helyén volt. Ez 1822 körül szűnt meg. Egy másik régi sírkert a Nádasdy utca, népies nevén Cigány utca végén terült el. A jelenlegi temetőbe 1822-ben kezdik temetkezni. A temetőkápolnát és vele kapcsolatos kriptát Krauthaut György sárvári polgár építette 1844 ben. A Gurka család nyugvóhelyeit szegszeg kapcsolta Tellschmidt György emlékére.

Érdekes historiája van a Hegykőszeg felé vezető dinak, amelyet még ma is akárhányszor csak „Hunyás"-nak nevesnek. Ernetz levéltárból tudjuk, hogy a Gyöngyösfő-a Rábáig húzódó szakaszon — amint ő írja — „régi időtben egy kis mocsársége került ki gyalog átmenni". A kurucháború idején csak hatos lehet volt ezen a dimakmonyon a Gyöngyösön, az Aranyos ér ér a Rábán. Túlfés szemel, az át kiépítésben. A Rábáló a hegyig fumtam homok akadályosta a forgalmat. Ernetz szerint turbos szakemberek hát segédvonalú-lónak közbejöttével lehetett csak tulhazmi. 1785-ben a Gyöngyös hídtól a Herpenyéig 17 fahíd vezetett. 1804-ig megkövezhedtek a kicsi és a mult század elején már csak 9 híd maradt meg. Az át az Aranyos ér hídjáig teljesen felöltöltik és azt a töltényt díszszemmel nevezik a rem nagyon rizsnyanak, amely most a Rákóczi utca nevet viseli.

A Szent Imre hegyen lévő Kálvária-templomot a város építette 1800-ban.

Az 1867-es kiegyezést követőleg Sárvár polgársága — megérlvén az idő szellemét — fontos lépésekket tett a város fejlődése és jövőjének megalapozása ügyében. 1868. februárban 11-iki közgyűlésében tárgyalta a képviselőtest a Sárváron az tervezett vasúti [illegible] ügyét. A vasúthoz és polgárság elkötelezettsége hűen kifejezik azok a sorok, amelyek az akkori jegyzőkönyvekből kiolvashatók. A város közgyűlése felismerve a tervezett vasútvonal fontosságát és tudva azt, hogy más oldalról lépések történtek a alapárnak. Veszprém megye szélén való vezetésére, elhatározta, hogy a város közönsége a vasútépítés kérdését Sárváron nézve kérdésnek tekinti. A jegyzőkönyv szerint: „Nehogy tehát az előre haladó nemzet, vagy esen község későbbi generálója a jelen kort fukarsággal, a mostani sárvári lakosságot hanyagsággal, közömbösséggel vádolhassa, inkább mintegy nemzeti kötelességében, zendülésének és hivatásának ezen kis, de helyzetéi fogva szépreménytő virágzásnak örvendő város is megfeleljen, erejéhez mérve, közös magyarszérsége, félre téve minden más érdeket, határozálag 50 drb. részvényeket, darabját 200 forintjával, oszirák értékben számúva fogadott el." A közgyűlés vasútépítésre vonatkozó határozatát, örök emlékül, a város jegyzőkönyvében elmenekedő helyen vezetik be. Sárvár jövőjére a Magyar Nyugati Vasút megépítése és 1871. október 1-én történt megnyitása sorsdöntő volt és bekapcsolta városunkat az akkor még kezdetleges kiépített vasúthálózaton keresztül, az ország gazdasági vérkeringésébe.

A történyhozás az időben megszüntette a kisebb városok közjogi szervezetét és a községen kívül a rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokat szervezte. Sárvár ragaszkodva pátriás multjához, évszázados városi szervezetéhez, nem akart a községek kategóriájába lemélyedni, hanem jól kiépített adminisztrációjával a rendezett városi szervezetet szeretni volna felvenni. De még messzebb tekintett a jövőbe a vezetőség, amikor elhatározta azt is, hogy a királyi birságok felülfizetésával megszerzi a várromok a megyei törvényszéket.

Folytatjuk.

Egy magyar karrier története

III. Becsey Vilmos invékonyságának részletes ismertetése több tanulmányt venne igénybe, de nagy vonalakban vázolva is, markánsan domborodik ki páratlan szervező egyénisége, bátor megítélése, merszek segítségével nagyvonó eredményeit elérte.

A közgazdaság terén kifejlett — aránylag rövid — munkássága több emberöltő tanulságán épült fel. A mostani műhely számnyó hiányosságait [illegible] az egyenes útra, melyről számra is tekintélyes vállalatunk alapításánál egyszer sem tért le. Magyarország iparosításának első esztendeiben kellene tulajdonképpen visszatérnünk, hogy kellő világításban, az azóta több vonalon hányféle irányban fejlődő vállalkozásnak befolyásától mentesen értékelhjük nagyvonalú megítéseit.

Utóbbi munkát végezi Becsey Vilmos, amikor ismét helyes irányba tereli vállalatait kerülésben a magyar termelő erőt, mely igen gyakran engedett idegen befolyásnak és csak riktán bontakozott ki teljes egészében. A háborús határárok szükségképpen naglisiket néha a részvénytársaság bekívjőjét terítő a kiskazatlan terepek munkábafüllítására, de — itt fűnik ki Becsey Vilmos élenjárása és nemzetgazdasági jelentősége — vállalatai nem konjunktúra jellegűak. Bár egyféleg-egyik a jelen problémák égetően sürgős orvoslását célozzák és a nemzeti termelés önállóságának megvalósításának vezetnek — vagy talán éppen ezért —, a háború befejezése után várható új gazdasági rend szerves bekapcsolódásának szerkítényszőkét kezelhetik.

Mint a keresztény tőkemegmozdulás előharcosa alsóoszlon a felhasználatlan erők mozgósítására törekedett. Vállalatainak időnyomó részét tőmagas alapította, nem kívánt mások nyomdokain haladni és csak saját elgondolásaiban bízott.

Nagyívű szövetkezetet igénylő pénzügyi műveleteinek lebonyolítására sohasem volte igénybe a tőzsdét, nem követte azok pőládát, akik az utolsó két évtized gyámosmiétlő és napjainkig összhető értékösszomisult lagalább is közvetve azáltal idázták elő, hogy nem tekintve vállalatainak szerves kapcsolatait a nemzetgazdasági élettel, csak saját vagyonát gyarapítani tartoltták szem előtt.

Emberi tanulságai: bámulatba ejtő emlékezőtehetsége, minden felfűnést kerülő szerénysége, gyors lélekjelenléte egészséges ítélete amelyemel párosulva, magyarázták a határtalan bizalmat, melyet Becsey Vilmos minden vállalkozását fogadták. Alapos tanulmányozás előtte meg minden vállalat alapítását, a siker kiszámíthatatlan tényezőinek bizonytalanságát pedig önszínűn megérzésével kiküszöbölte ki, ami sok szakértőnek nem mindig pótolt. „Fiatalokkal vette körül magát, hiszen maga is fiatal volt. Sok hátor harcost állított az új magyar jövő szolgálatába.

Számtalan ismerőssel közöl kevesen tudtak volna vállalatait egyféle-egyig felsorolni. Pedig ezek nem gombamódra szaporodott amerikai fűi racionalizáltt egységekből álltatak, hanem tervszerűen sorakoztak fel egymásután a gazdasági élet majdnem minden időszerű problémáját érintve. Csak elnevezésük után ítélve is észlelhető első pillanatban a Becsey vállalatok és érdekvállalatok, [illegible] gének átfogó jelentősége. Becsey Vilmos elgondolásait hiven tükrözi vissza az egyik vezető közgazdasági lapban közölt cikkének egy mondata: „*A gazdasági vezetésnek a régi, szűkö köszöböt való kivétele legtöbb olyan sürgős-és fontos volt, mint a termelés, a nyersanyaggazdálkodás és a fogyasztás háborús viszonyokban megfelelő átszervezése.*

Ha már most felsoroljuk a vállalatokat és érdekvállalatokat:

Vilix Gira- és Becsey Fémárugyár.
Globus Kereskedelmi, Ipari és Mezőgazdasági Rt.
Magyar Raphlégépszerelvénygyár Rt.
Szabolmi Konzervgyár Kft.
Körösvidéki Konzervgyár.
Szamosvidéki Faipari és Fűrészüzem Rt.
Rolsprint A. G. Vezérképviselet.
Alkoloida Vegyészeti gyár Rt.
Vegyi és Élelmiszeripari Rt.
Mezőgazdasági és Kémiai Ipartelepek Rt.
Hungária szőrmeárugyár.
Vigszinházbáró Rt.
Néplim Kft.
Nemzeties Lapkiadó Kft.

melyeknek több mint fele, Becsey Vilmos alapítványa volt, olyan átfogó szervezetet kapunk, mely egy kisebb emberöltőnek az alkotásait, több igényének kielégítésére szolgálnak gondoskodik. Az egymást kiegészítő vállalatok sokfélesége Becsey Vilmos egyénisége hozta kö-

...s nevezős. Ő gondoskodott arról, hogy mindenütt ahol érdekelhetőnek ítélik, az állam sokszor igázott új magyar szellem megrendítésainál ér ...nyesüljön, hogy ... becsületes ... szellem legyen az egész vonalon, hogy ne ismétődhessenek meg a világháború hinterlandjai még ma, ...lékkést is fájó visszásságai: a spirbakancs, a félkezűn nyerészkedés, a dolgozók proletarizálása, az erkölcsi és szellemi destrukció."

Kimagasló érdeme Bacsay Vilmosnak, hogy elsőnek ismerte fel a ...agyvállalatokat az „üzemi diktár" ...ontosságát. Javaslatának eredményeként őt nevezték ki elsőnek „üzemi diktátorrá" Magyarországon. De ...llemző szélesen látókörére, hogy ...em kerülte el figyelmét a felhasználható nyersanyagforrások legrejtettebb ...a sem: ezt bizonyítja az annak ...lején állása üzembe helyezett Szeszétőulladék Értékesítő Kft. is.

Figyelme kiterjedt azonban a gazdasági és szellemi élet mondhatni minden ágára. Mint a Középerőpal Gazdasági Bizottság (Mitteleuropäischer Wirtschafts-ing) egyik legtevékenyebb tagja, élénk kapcsolatot tartott fenn hazánk és a német birodalom legiudósabb szakfiaszívai. A „Földindulás" című film ...agyvalóságával az egész ország el...merését ódemeire ki.

FIGYELEM!

Már több alkalommal előfordult, ...ogy idegen állambeli polgári, vagy ...ational repülőgép magyar területre ...szállott, majd rövid illatrákodás ...tán a polgári iakosag negilnégyel ...mát felszállott, majd ...mint az ...arra hívott Légügyi Hivatalnak a ...szállási légi jármű leszállásáról érte...sült volna. A polgári iakosag ...yen megiutatása mellett könnyen ...előfordulhat, hogy a meg nem engedett helyen leszálló repülőgép, ...lletve külföldi polgári, vagy katonai ...égijármű az ország területéről tovább repül, még mielőtt az arra ...illetett hatóság ügyet megfelelő eljárás alá vonatott volna és megállapíthaló lett volna, hogy tényleg ...tényleg volt-e magyarki okokból leszállási, a volt-e engedélye Magyarország területére repülni. Ennek jövőbeli megakadályozása végett felhívjuk a iakosag figyelmét a következőekre:

1. Ha valaki (szárazföldön, mezőn dolgozó) a közelében leszálló repülőgépet észlel, erről a leszállás helyének pontos megjelölésével azonnal feltétlen értesítenie a legközelebbi csendőrőrsöt, vagy a községi jegyzőt vagy a főszolgabírót.

2. A leszálló repülőgép utasával szemben ugyan udvarias magatartást kell tanúsítani, azonban mindaddig, míg a csendőrség vagy állami rendőrség, vagy légügyi hivatal szervei a leszálló repülőgéphez ki nem érkeznek, s a további tennivalókra nézve utasítást nem adnak, a repülőgép ...felszállását elfogadni nem szabad. Természetes azonban, hogy ...szélsőleg esetén a sértett utasoknak segíteni kell nyújtani, s az égő gép oltásánál segédkezni kell.

3. Ha tényszerű leszállásokor, illetve légi kikötésre kijelölt helyen kívüli leszállásról a községi előljáróság értesül, erről a legkötelezőbb csendőrőrsöt értesíti. Felszívattk a iakosag, hogy ...ki ily repülőgép leszállását a hatóság megérkezése előtt szóegyéb. az elem ...ő hanitó eljárást folyamatba tesik.

Végül a légi kikötésre kijelölt helyen kívüli leszálló légijárművek utasai vagy vezetője, amennyiben a magukkal hozott iratokat vagy anyagot megakarják szemléltetni vagy ...légenni, ezt meg kell akadályozni.

KÉSZÍT
a legkülönbözőbb igényeket is kielégítően mindennemű füzet, ...vakmatt raktáron tart a ...nyomtatványokat és a könyv... ...szigetelés, kötészetben szakszerű

NYOMTATVÁNYOKAT
azonkívül bekeretezhető a könyv-, papír- és írószerkereskedési szakmába vágó cikkek a
TURUL-NYOMDA
könyv- és ...
CELLDÖMÖLKÖN, TELEFON: 66.

IRODALOM

Ősz Iván.

A mindennapi élethen Mészáros Hugónak hívják, szombathelyi polgármester. Az elmúlt vasárnapon ünnepelte — ötven éves most — írói pályájának 35 éves évfordulóját s polgármesterségének első évfordulóját is akkorra esett. Szombathely irodalmi életének egyik főképviselője, s egyik igen jelentős alakja a vidéki magyar irodalomnak, vidéki irodalom alatt a legnemesebb értelemben vett irodalmat értve. Nemcsak mint költő jelentős, hanem mint a magyar faji öntudat bátor képviselőjének sokat köszönhet a szombathelyi irodalmi élet is. A Celldömölki Hírlap ünnepjére ...ne hállen, ha nem köszöntené Mészáros Hugót, mint polgármestert, s Ősz Iván, mint írót és költőt. Alábbi versét a *Sorsunk* című folyóiratból idézzük:

Sóhajtás.

Ó, magyar ország,
Beléhasítanám égboltt!
A fájdi ország,
Bár szomorú volt, — szép volt.

Én feléd tartok
Két ég már, mint a vándor.
Bocsásson tőled,
Szerelem, évirágpor.

Mellettem már csak
Egy asszony jár, a bánat.
Sírainak együtt
Minden lehajló ágat.

A messzeségből
Eszi haragszó reszket.
Hallgatom s mondom
Magamnak: vass kenszitet!

A tík alatt már
Öszikét csirpelnek
Mehalnap, jó Ég
Vége az életemnek.

KÖNYVEINK

Sinka István: Szomorúnyolc vadalma

Valóban vadalmák, mégis szeretni őket az ember. Azok közé az elbeszélések közé tartoznak, amiket épp olyan szeretettel olvasnak a magyarság, mint Mikszáth Jó palócait, vagy Gárdonyi idősiklódó elbeszéléseit. Mese és történet szépen szőttek egybe benniük; amikuk mindegyike népünkről ad hírt, sokszor helyszínképet, néha csak egy-egy jelenetet, kalandot, s ami benne művészet, az elég is arra, hogy néha megfeledkezzünk magunkról, s teljesen átadjuk magunkat az írónak, aki nemcsak nagy költő, hanem kitűnő elbeszélő is. A novellák önmagukért beszélnek, hisz még amelyikben látszólag semmi dráma! feszültség sincs, még az is létünk alapjait érinti. Létünket és népünket egyaránt. Aki szereti a jó és szép irodalmat, az meg fogja szeretni magának az újabb magyar elbeszélő irodalom eme gyöngyszemeit.

A „Magyar Élet" kiadása. Sz.

Legyen világosság!

Szóbeszét a vádlottak padján... olvasunk egyik napilapban s szomorúan látjuk, hogy a kitűnő kedvezőt csaknem vádolják a zsidókapcsolatainak, mint a másik vádlott nagy művészét. Kerády és Mezey próbálnak menekülni a bíró kérdése elől, ki könyvtárszobát olvasva a lajkére a 2000 P, illetve az 500 P-s büntetést. S mind ez miért? Mert fizetni ügyeiket és levelezéseiket, adóbevallásaikat még mindig zsidóval intézték. Zsidó közvetítőt számukra a szerepváltásokat még akkor is, amikor ez már egészen felesleges volt. Így fizetnek a magyar közönségnek, hogy — hálából, azt Mezey szavaival, szóval szívelődve köszönve — jó szolgálatokat tett neki a zsidó ügynök! — Ilyen feladatokat csaik maguk mellé a zsidó ügynököt. — De Bókay János egyik divatos és sem művészi, sem erkölcsi szempontból magasnivói nem képviselő szándarabgyártó is zsidó ügynökre bízta még a zsidóírvény tilló rendelkezései nitán is óvatosai vidéki szerepeltetését. Igy állunk. S mit bizonyít ez? Azt, hogy nem elég a kivételező zsidóság ellen harcolni, nem elég elszámi törvényekkel bizonyos munkaterületeiről, nem elég még a zsidódomináns sem, hanem könyörtelenül kell harcolnunk a bennünk lévő zsidó szellemiség ellen is. A köztudatú, dédelgetett kedvencei — írók szándékunk — ügy fizetnek azért, amiért a törvényhozás nagyobb élettelenségut biztosított nekik. Az ügyész sajtóvabitási felfeleszt — s a mi erkölcsi érzékünk az ügyészunk ad igazat. Kiss Ferenc hasonszi elnök pedig [illegible], ha a zsidóbujtatás ingatlanvásárlási ügyszó magyarjaikban ellen is kimélyiten eljárást sürgöl.

Ingatlantulajdonosok figyelmébe!

Mindenek a földtulajdonosok, akiknek olyan ingatlanuk van, amely a telekkönyvben nem áll a nevükön, hogy azon ingatlant a telekkönyvi tulajdonos meg nem terhelhesse és ennek alapján bírói árverésen el ne adhassák, továbbá azok a volt telekkönyvi tulajdonosok, akik valamely ingatlanut eladtak, elajándékoztak, vagy elcseréltek, de a telekkönyvben az ingatlan még a nevükön áll és annak adóját még ők fizetik, hogy az adófizetés alól mentesíthetők legyenek, bármely hét kedd napján a telekkönyvi irodában délelőtt, az érsekújvárdaszo előtt idő alatt jelentenek meg és ezekat a birtokvallomásokat jelentik be, bejelentéseket a telekkönyvi hivatal vezetője fráuba fogtaja es annak alapján a telekkönyvi hatóság hivatalból-log intézkedni az iránt, hogy a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzéseiére végett az eljárás folyamatba tétessék.

A tényleges birtokosok az ingatlan szerzésére vonatkozó iratokat hozzák magukkal. Ha a tényleges birtokosoknak semmiféle iratuk nincs és azon községben betéttek vannak forgalomban, a katasztri birtokív alapján a földrajzat helyrajzi számát a községi előljáróságtól tudja meg és azt kötelje a telekkönyvi hivatal vezetőjével, hogy a földrajzat betétjét könyvtárban lehessen megállapítani.

Celldömölk község Elöljáróság.

Szerkesztői üzenet:

Sz. K. Egerelle. Rövidesen sorra kerülnek.

Dr. PLETNITS FERENC
1860—1942

Győr lobogóinak lengő s hűvös tavaszi szelő a közép-Dunántúl, illetőleg a szabó és boldogabb hazára a kutató és Kemenesalja egyik legnagyobb és értékes egyénisége, Dr. Pletnits Ferenc ny. kir. kormányfőtanácsos, az ügyvédi kar nestora.

Dr. Pletnits Ferenc szombathelyi Vármegyei Közkórházban volt, ahol ellátásában más 82 éves korban rövid szenvedés után órák alatt kimúlt az szemeit.

Dr. Pletnits Ferenc 1860-ban Földváron születtek, ősszerű mesze családból. Középiskolát Szombathelyen és Sopronban végezte, ahol már illatint kortársai közül élen emelvel és nagy tehetségével. Egyetemi tanulmányait a budapesti Egyetemen végezte nagy sikerrel. Celldömölkön 1884 ben telepedett le és ügyvédi irodát nyitott. Feleségül vette a község első képviselőjének a leányát, s így rokonságba került Kemenesalja legrégibb és legosibb családjaival. E rokonság révén csakhamar ügyfeje lett a vidék legnagyobb földbirtokosainak. Leikismeretes pontossága és rátermettsége révén ügyvédi irodája erőssen felfuvódott.

De belekapcsolódott a község, a járás és vármegye életébe és annak egyik tevékeny és jelentős oszlopa lett. A politikai életben az ős Tisza Kálmán, de különösen gr. Tisza István legbizottabb híveit és barátait közé tartozott, akivel az utolsó időkig fenntartotta kapcsolatát. Neki köszönhető a régi „Kucsa" fejlődése, az ő tevékenysége révén Celldömölk vasúti gócpontjává megszervezése. Ő volt az, aki Celldömölk vasutasságának tervét megszerkesztette és szívós akaratával és nagyszabású közbenjárásával meg is valósította. Szintén ő volt az, aki a község fejlődését és az utcák rendezését elkezdette. De sokirányú tevékenysége [illegible] a Kat. Eleni Pártszervezet megépítése is, mert ha ő nem szállott volna sikra, akkor a község mig most is egy pár szép középületet volna szegényebb.

A vármegye törvényhatósági bizottságának 30 év óta megszakítás nélkül volt tevékeny és kimagasló egyénisége, a neki köszönhető sok érdekes intézmény megvalósítása a vármegye életében. A politikai életben a régi szabadelvű pártnak és a későbbi munkapártnak oszlopos és tekintélyes tagja. A koalíció uralomra jutása után, mint élvhű pártfog visszavonult a szervezetek és annak bukása után a munkapárnak sokat segítő és díszes tagja dolgozott tovább a haza érdekében.

Nagy közéleti és politikai szerepénél szükséges szerepelt a Korszakos Ur Ötödmélósága az [illegible] kött szerepe ki kormányfőtanácsosnak. Eszén és a folytatta kitűnő tevékenységét, nem várva évre hétre, hónapra.

Körülbelül két hete kitűnt hogy kipihenje magát és erőt gyűjtve utazó előbb visszatérhessen szeretett körébe. Azonban a sors más szándékot határozott, s nem engedte meg neki ezt az örömet, s Celldömölkön este munkás és nemes lelket visszaadta Teremtőjének. Két gyermeke, dr. Porkoláb Jánosné, dr. Porkoláb János szárazdos hadbíró-ügyvéd neje és ctv. Abrahám Istvánné, unokái, egy dédunokája, veje, dr. Porkoláb János, ir. Pintér Lajos szombathelyi ügyvéd és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Temetése vasárnap délután [illegible] a celldömölki gyülekezetből.

CELLDÖMÖLKI HIRADÓ

— Eskesek: Bajczy Károly máv. segédtiszt, jakabi szerdán délután az esperes plébánia s vörösi ev. templomban Tóke Klaudia, — Marácsy Ida Lenke (Mesteri) és Mihácsi Kálmán (Csillagszanyolya) folyó hó 19-én déli 12 órakor tartják esküvőjüket a celldömölki evangélikus templomban.

— Hadnagyi kinevezés. A m. kir. honvédelmi minisztérium Tóth Zoltán m. kir. utászlőtt, Tóth Mihály celldömölki máv. főraktárnok fia hadnagyi szinre lépett elő.

— Szent József ünnepélye a kat. Legénygyűlésben. Az iparos ifjúság védőszentjének, Szent Józsefnek ünnepével kapcsolatban április 21-én, hétfőn este ünnepi megemlékezés lesz a celldömölki kat. Legénygyűlésben. A vezetőség kéri a tagokat, hogy teljes számmal jelenjenek meg az összejövetelen.

— Házszentelő körmenet. Április 25-én, Szent Márk ünnepén lesz a házszentelő körmenet. Az ugrálóig templomban 1/2 8 órakor lesz a szentmise és utána a körmenet. Jó idő esetén a szokásos útvonalon vonul ki a körmenet, hogy a hívő közönség ideje illő módot kapja.

— Gyönyörű lelki csokrot készítettek a celldömölki lányok XII. Pius pápának. A szentszék pápájának szeretőszívű szeretetszavai jutottunk az egész világ katolikusai jelkosokat kérjük. A celldömölki egyházközség lányai pompás levelek kíséretében küldtek a világ katolikusainak ajándékukat.

— Lelkiismereti kérdést. A kemenesalji evangélikus egyházmegye lelkészei folyó hó 21-én, hétfőn délelőtt a celldömölki ev. lelkiházban Orbán Sándorné szociális havi diákmunkáit tartanak. Ezen az értekezleten Nagy István csönyszoplyai ev. lelkész ismertetésében lesznek foglalkozni a győri teológiai konferenciával.

— Gulláskezeli ifjúsági délután. A celldömölki ev. ifjúsági egyesület rendezésében folyó hó 19-én délután 4 órai kezdettel a celldömölki ev. egyház iskolák ifjúsága részvételével közös ifjúsági ünnepélyt tart. Az Evangélium előadásunnak központi témája: „Vékonyabb az ifjúságról". Előadók: Molitórisz János esperes, Tompa Zoltán lelkész, Horváth József kult. ins., mintaszám. Az előadásokat szavalatok, énekszámok, játékok egészítik ki a közös órát.

— Diákszövetségi gyűlés. A celldömölki ev. Diákszövetség folyó hó 19-én délután gyűlést tart, melyet a pelg. iskola III—IV. osztályú tanulói állítanak össze. Előadást tart Egyed Irma ev. tanítónő tart, „Mi a kötelessége a mai magyar tanulóknak diákjaival szemben az egyházával szemben?"

— Ev. ifjúsági élet. Az ifjúsági egyesület a fiú diákokon összejövetelén Berecz Endre tartott előadást „Kérdezlek, magyar testvérem" cimen. A kerekedő pályaválasztás és más téma, ezek szerint ezen az estén szóba kerültek. Az idei évben ezek az ifjúsági egyesületek is Szenvedő lesznek.

— Dukic. A dukai evangélikus tanítói állás betöltése folytán megüresedett. Az illetős pályázat a tanítói ev. lelkészi hivatalnál érdeklődhetnek.

— Vendégi ünnepélyek. A szombathelyi Szlovénok Zalay-Szabó Károly volt CPR főtanácsnok vezetése alatt Celldömölkön Zalaegerszegre hívta fel.

NEMZETI MOZGÓ

A kék madár április hó 18-án, szombaton este 9 órakor és 19-én, vasárnap délután 1/4 3, 1/2 5-ig és este 9 órakor kerül bemutatásra. A legnyúlyörökbb mesejáték az idők országából. Rendes helyárakkal!

Szívdobogás április hó 22-én szerdán délután 1/4 7 és este 1/2 9 órakor kerül műsorra csak 1 napig. Izgi bécsi történet, sok-sok humorral fűszerezve. Filléres helyárakkal!

Hotel Mimóza április hó 23-án, péntektől délután 1/4 7 és este 1/2 9 órakor kerül műsorra csak 1 napig. Lebilincselően érdekes dráma. Filléres helyárakkal!

— Ismertető előadás és pusztaszap Celldömölkön. A Magyar Akadémiaifjak Tudomány- és Szépirodalmi Szövetsége (Majorik Egyesület) vasárnap délután 5 órakor Celldömölk illetőleg az oktatóterem helyiségében ismertető előadást és pusztaszapot tart, melyre a tanyaiegy és tanyaközpont résztvevőket ezúton hívja meg a vezetőség. Az ismertető előadáson az idő olcsó élet-, gyermek- stb. biztosításokat lognak ismertetni és az esetleges pusztaszapot a résztvevő megbeszélik és orosolják.

— Fűző és vasrótanfolyam Csönged. Csönged március hó 1-én fűző és vasrótanfolyam kezdődött, a Horváth Erzsi-féle kastélyban. A tanfolyamnak 28 hallgatója van. Bencsek Ilonka és Rohonc Rózsika szakmanőrnők vezetik. A tanfolyam előreláthatólag 1. hó 29-én ér véget.

— Tűz Mesteriben. Hétfőn délelőtt 11 órakor Mesteriben kigyulladt az özv. Papp Sándorné szérűskertjében 100 kazal szalmaszálkazal, amely teljesen megégett. Az előidéző körülmények a tűz fészekszikrát okozott-e meggyújtani. A szalmakazal nem volt biztosítva. A nyomozás megindult a tűz okának kiderítése ügyében.

ELADÓ

egy szoba, előszoba, konyha és éléskamrából álló ház kertjei és melléhelyiségekkel. Érdeklődni lehet a kiadóban.

— Termelőink konyhakerti növényeinket. Közellátásunk szempontjából igen fontos, hogy minden háztulajdonos megtermeljék a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a családi szükségletének biztosítására. 160 négyszögöl nagyságú területen egy négyszögöl családi szükségletén biztosítható minden nagyobb beltérő nélkül. A földmunkálatokat úgy, hogy miképpen kell a hajtókerti barázdazsi, illetőleg a konyhakerti növényeket megtermelni. Ez a kamnon gyakorlati tanácsokat tartalmazó füzetecs ingyen kapható az Állami kertészeti felügyelőségeknél és más hasonló intézményeknél, a Magyar Föld képes heilap kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet körút 7), a mezőgazdasági kamarákná, valamint a Gyümölcstermelők Országos Egyesületénél és tagegyesületeinél.

— Birtosítják az idei mákszükségletüket. Az aratás és cséplés idei időszakának gabonaszükségletükre kielégítésére a gyárak megvásárolhatók a bekerülésükhöz szükséges zsák szerzésére, az egy négyszögöl kiterjedésű és egy négyszögöl kiterjedésű zsákok szükségletét a fiúk és szülők szétosztásban az ősi rendszerben.

— Tokocs község villamosítása. Tokocs község már régóta sóvárgott, hogy a községet villamosítsák. A villamosítás ügyét a Magyar Szőt Párlat megszűnt tulajdonosa a győri Villamosipari R. T. szívén vette, mert szétosztott a pártfogolt a kötelezettsége szerint a villamosítás pedig könnyen megvalósítható lesz, mert a Kisfaludy Szövetkezetben közelben van a villanyáram! Tokocs az idő közelbe elérhetni.

SPORT

CVSE—Alföldi LE 3:3

Az elmúlt vasárnap a CVSE csapata az alföldi levente csapatával játszott tréning mérkőzést, a tartalékos CVSE nem tudta megnyerni a mérkőzést.

•

Szabó Jenő levente főoktató irányítása mellett a Levente csapat újból megkezdte működését. A leventék állandóan jönnek edzésre és remény van arra, hogy Celldömölkön végre egy jó futball csapat lesz, mely csapatban helyet kapnak a fiatal játékosok is.

•

A vasárnapra kitűzött és Celldömölkön lejátszandó Alföldi LE—CVSE bajnoki mérkőzés Alba visszalépése folytán elmarad. A két bajnoki pontot CVSE javára írják. Vasárnap az elmaradt bajnoki mérkőzés helyett valószínűleg a jánosházi AC csapatát látja vendégül a CVSE barátságos mérkőzésre.

•

Vereség Tapolcán

A sárvári levente bajnokságra törő labdarúgói az elmúlt vasárnap balszerencsés küzdelemben 1:0 arányú vereséget szenvedtek Tapolcán. A leadott két pont természetesen véget vetett a vérmes reményeknek, hogy a csapat bejuthasson az I. osztályba. A vereség elsősorban a csatársor lelkén szárad. Egyedül Pölöp nyújtott elfogadhatót, míg négy társa igen gyönge napot fogott ki. Ebben a sorban felülemelni erőfeszítésre van szükség. A védekezés Sándor otcozásának köszönt és Varga kapus is menthetetlennek látszó helyzeteket oldott meg, de két ember nem nyerhet meg egy mérkőzést.

Vasárnap egyébként Csepreg ellen áll ki a csapat bardinszos összecsapásra. Véleményünk szerint a következő együttest kellene kipróbálni: Varga — Bencsik, Pauler II — Rumpler, Sándor, Sánta — Pölöp, Ács, Barnaics, Biró, Tímár.

SÁRVÁRI HIRADÓ

— A sárvári ipartestület közgyűlése. A Sárvár Vidéki Ipartestület most vasárnap délelőtt 10 órakor tartja 50-ik évi rendes közgyűlését, melyre hívjuk a nagytermében. A [illegible] ügyrendje: Elnöki megnyitó. Közgyűlés [illegible] hitelesítésére két tag megválasztása. Az előjáróság jelentése az 1941. évi működésről. Az 1941. évi számadás és vagyoneltérő előterjesztése és a leltár szétosztása a felmentvény megadása. Elnök megválasztása 3 évi időtartamra. Tanácsosok és [illegible] megválasztása. Alapszabály módosítás. Az 1942. évi költségelőirányzat megállapítása. Indítványok.

Könyvet, papírt és írószert:

Celldömölkön a Tarcsay Sárváron a Tóth Károlynál

— Képviselő [illegible] ponsy Ede [illegible] minden hétfőn [illegible] sárvári MEP. [illegible] és meghallgatja egyesek bajos kérelmét.

— A VII—VIII osztály vizsgái. A sárvári [illegible] VII-es és VIII-os növendékei [illegible] folyamán befejezték az [illegible] vizsgáinak utolsó és [illegible] fokon zajlottak le.

— Ázsalé szem. Sárvár. A sárvári Szent Imre kórház [illegible] szágának kezelőorvosa [illegible] kecsegtető ígérgetésen folyik, [illegible] a város modern ázsalógépet [illegible] zen be és a felesleges gyógy[illegible] dolgozása [illegible] [illegible] lisztvevő [illegible] lanúságú a mai rendkívüli [illegible] nyok között, amikor egyetlen [illegible] nak vagy szélvészszerűek nem [illegible] sipuszárodni vagy kisöveszni.

— Élőtűnt idős ember [illegible] gulkonágon. 57 esztendős [illegible] ember dobja el magáról az [illegible] Jákfa községben a két folyam Nagy János feldmunkás [illegible] istálóiában felakasztotta [illegible] mire rákadtak már kihűlve. [illegible] János már hosszú évek óta [illegible] hatalma [illegible] Beja az utóbbi időben [illegible] hatalmasodott rajta, hogy [illegible] ugyálmán nem tudott és [illegible] gyelemkerekes élt. Sorsa [illegible] elhatarolta, hogy [illegible] halálnak az állatok [illegible] reggeli órákban fedezték fel, [illegible] a házbeliek az állatok [illegible] szálldiek. Az előjáróság jelentése Galba Vince járási főorvosnak [illegible] Kántor E. Ödön dr. tanár [illegible] megejtették a halottnál [illegible] Minden kétséget kizáróleg [illegible] nyosodott, hogy ügyilkosság [illegible]

— Tolvaj cigányok járták Sárvárott. Az elmúlt hét folyamán egy csoport Délvidékről vándorló cigány vonult hermelin [illegible] ron. Hagyományaikhoz hűen [illegible] szelesen körülnéztek az irányban [illegible] hogy nem juthatnának a valóra [illegible] elemelhető dolgokhoz. [illegible] Kovács István Rákóczi utcai [illegible] rukodóhöz és míg kettő a [illegible] jószívűséget igyekezett kihasználni [illegible] addig egyik cigányasszony a [illegible] fiókot és pár pengő érsen [illegible] irodahelyiséghez bézett be. [illegible] ivadéka szakértő szemmel [illegible] fel is ismerte a pénzes fiókot, amelyben tartalmazt, mintegy 300 pengőt gondolkozás nélkül a zsebébe csúsztatta, majd az udvaron lévő [illegible] ládamuta mellett megszórálta [illegible] okiant. Kovács István szomszédja [illegible] nut logott. A szorult helyzetben [illegible] cigányasszony az erőszak [illegible] ellenére a pénzt, majd a fiókot [illegible] mányokkal tarisznyájába vágyt, vesz [illegible] magával, futásnak eredtek. Nem [illegible] azonban még ki a határból, amikor a nyomozó hatóságok leállították [illegible] majd kihallgatásuk után, a „fűszerpiócket" beszállítottak a szombathelyi ügyészség foghházba.

Felelős kiadó: Takáts Károly
Lapzárta: csütörtök délben 12 órakor.
Tarcsay-nyomda nyomása, Celldömölk.